

Zápis z 31. pracovného zasadnutia Komisie pre správu národnej domény (ďalej len „Komisia“) zo dňa 21. septembra 2022

Spôsob zasadnutia: online

Prítomní:

- Anton Jelenčiak (predseda Komisie)
- Ivan Liška (podpredseda Komisie)
- Ben Crawford (ccTLD manažér)
- Peter Bíro (ccTLD manažér)
- Ján Gallo (poskytovatelia internetových služieb),
- Milan Csaplar (používatelia internetu)
- Ondrej Jombik (registrátori domén)

Prizvaní

- Lenka Žuborová (MIRRI SR)
- Darius Hatok (SK-NIC)

Program:

Úvod

1. Vyhodnotenie uplynulej výzvy pre veľké projekty
2. Témy výziev na projekty na ďalší rok
3. Úprava ročného poplatku za doménu .sk
4. Prehľad diania vo Vysokej skupine pre správu internetu (HLIG)
5. Rôzne

Záver

Priebeh zasadnutia:

Úvod

Stretnutie otvoril p. Liška, ktorý privítal nového predsedu komisie p. Jelenčiaka a oboznámil účastníkov stretnutia s programom stretnutia. P. Bíro navrhol zaradiť do bodu rôzne informácie o najnovšom vývoji v doméne .sk. Následne predseda komisie p. Jelenčiak privítal účastníkov

a odovzdal slovo späť p. Liškovi, ktorý informoval o tom, že na stretnutie je prizvaná p. Žuborová, a je poverená vypracovaním záznamu a informovaním o dianí vo Skupine na vysokej úrovni pre správu internetu (HLIG).

1. Vyhodnotenie uplynulej výzvy pre veľké projekty

P. Bíro v úvode svojho vstupu spomenul, že p. Hatok ním bol prizvaný na zasadnutie z dôvodu tlmočenia pre p. Crawforda. P. Bíro následne informoval, že vyhodnotenie výzvy pre veľké projekty, ktorá bola otvorená od 15.marca do 31.mája 2022 bola ukončené pred letnými prázdninami a jej schvaľovanie prebehlo počas prázdnin. Týkala sa 3 tém – bezpečnosť detí vo virtuálnom priestore, projekty podporujúce dopravu prostredníctvom IKT (E-doprava) a digitálna hygiena pre dospelých. SK-NIC prijal 53 žiadostí, z toho bolo 11 víťazných projektov schválených MIRRI (okrem 1 majú už všetky aj podpísané zmluvy). Ostatné projekty nespĺňali kvalitatívnu hranicu, preto financie, ktoré neboli použité na túto výzvu budú vrátené späť do fondu a budú použité pre ďalšie projekty. Najviac žiadostí sa týkalo témy bezpečnosti detí vo virtuálnom priestore (61%). Ďalej p. Bíro informoval, že 18.10.2022 sa fyzicky uskutoční verejná prezentácia projektov.

2. Témy výziev na projekty na ďalší rok

V druhom bode programu p. Bíro uviedol, že v prípade malých výziev pre rok 2023 sa bude v zmysle dohodnutých nastavení aj naďalej pokračovať v dvojnásobnej alokácii vo výške 200 000 €. Následne informoval o témach pre najbližšiu výzvu – tieto sa týkajú prevažne vzdelávania, informačnej a kybernetickej bezpečnosti a mobilných aplikácií zameraných na podporu životného prostredia. Následne prebehla diskusia k témam výziev. P. Gallo uviedol, že témy sú vybrané dobre a víta najmä tému zameranú na mladých ľudí (premostenie školy a praxe – popularizovanie vznikajúcich technológií pre mladých ľudí). P. Jelenčiak naopak preferuje tému životného prostredia v kombinácii so „smart cities“, keďže množstvo obcí má nainštalované rôzne technológie, ktoré môžu ľudia využívať v mobiloch. P. Csaplár uviedol, že zber údajov pre počasie je však náročnejší, a technológie, ktorými disponujú obce nie sú dostatočné. P. Bíro spresnil, že životné prostredie by malo zahŕňať klimatické zmeny a dopady na životné prostredie. P. Jombik sa opýtal MIRRI na rozvojové plány, aby sa nerobilo dvakrát to isté. P. Jelenčiak uviedol, že MIRRI sa zameriava na vývoj a výskum, úzko spolupracuje s fakultami hlavne v oblasti HPC a kvantových technológií. Nasledovalo hlasovanie: zo školy

do praxe - 3 hlasy, environmentálna téma (ochrana životného prostredia) - 4 hlasy. Výzva tak bude vyhlásená na environmentálnu tému.

3. Úprava ročného poplatku za doménu .sk

Následne prebehla diskusia k zmene poplatku za doménu .sk. P. Liška vyzval p. Bíru na poskytnutie dôvodov za jeho zvýšenie. P. Bíro uviedol nasledovné argumenty: poplatok bol naposledy upravený (znížený) v roku 2017, avšak aktuálne sa zvyšujú všetky náklady - rastú ceny za služby, HR, marketing a podpora .sk domény, infraštruktúra (cloudové riešenia), taktiež sa snažia získať nových vývojárov, organizujú aktivity pre registrátorov (registrátorský deň), zvyšujú sa poplatky za prenájom, elektrinu, kúrenie, inflácia... Návrh na zvýšenie ceny za registráciu je o 0,25 €/mesiac (3 €/roky). Netýka sa to však nových registrácií (cena by zostala rovnaká 10€). Zvýšil by sa teda ročný poplatok za predĺženie registrácie z 10 € na 13 €. P. Jombik uviedol, že nie je pravda, že od 2017 sa cena nemenila a registrátori by tiež nesúhlasili so zvýšením ceny, radšej by oželeli registrátorský deň. P. Bíro reagoval, že registrátorský deň je len jedna z aktivít, zvyšujú poplatok, lebo sú k tomu nútení. P. Gallo povedal, že náklady stúpajú všade a má to dopad na cenotvorbu, v IT sektore išli služby hore aj o 30%. Logicky by sa tak mali zvýšiť aj poplatky. Rozumie tiež, že nechcú znížiť dynamiku registrácie nových domén, preto nezvyšujú pre nich poplatok, avšak ťažko sa obhajuje logika zvýšenia ceny pre existujúcich zákazníkov. P. Bíro ponúkol kompenzáciu zvýšenia poplatku vo forme benefitov. P. Jelenčiak uviedol, že nesúhlasí až s 30% navýšením poplatku. Nechce však vznášať zásadné pripomienky, no stotožňuje sa s tým, že v oblasti IT sa dajú hľadať rezervy. P. Csaplár sa obáva rizika, aby sa domény nepredražili a ľudia neodišli ku konkurencii, avšak v tejto chvíli sa nevie vyjadriť k tomuto navýšeniu. Opýtal sa aká je marža registrátorov na doméne, ktorú nakupujú? P. Jombik odpovedal, že nemá k tomu analýzu. U niektorých registrátorov by sa to prejavilo pozitívne, u iných negatívne. Niektorí predávajú aj za nižšie ceny, ako nakupujú, situácia je iná u každého registrátora, avšak negatívne by to zasiahlo celý sektor. Skoro všetci by museli zvýšiť cenu (niektorí aj viac ako 30%). P. Jelenčiak uviedol, že zaujímavá by bola prípadná predikcia, čo by zvýšenie poplatku znamenalo a požiadal o vypracovanie tabuľky s aktuálnou situáciou - ako vyzerá vývoj cien u nás a v okolitých štátoch? P. Bíro reagoval, že na základe dávnejšieho prieskumu zo strany CENTR sa nepotvrdila korelácia medzi rastom cien a poklesom počtu registrovaných domén. Iné domény (napr. .cz, .de) nie sú pre nás až tak relevantné, keďže každá krajina má svoj vlastný model, ktorý sa výrazne odlišuje od akejkolvek inej krajiny. Asi 75% registrovaných má .sk doménu. P. Gallo sa opýtal, prečo bol určený nárast

o 30%? P. Bíro uviedol, že sú skôr za skokovú zmenu, než zvyšovať poplatok na viac krát, je to aj s očakávaním na budúci rast cien - robili si predikciu rastu nákladov.

P. Jombik uviedol, že jedna z nosných tém z predchádzajúcich komisií je, že Slovensko ako krajina má jeden z najnižších počtov registrácií domén per kapita a je potrebné s tým niečo urobiť. Ak chceme zvýšiť cenu, je to v rozpore s pôvodným plánom. P. Bíro spresnil, že to nie je pravda, aktuálne sme niekde nad polovicou v rámci EÚ.

P. Liška vzhľadom na reakcie komisie, poprosil p. Bíra, aby pripravil benchmark nárastu cien voči ostatným ČŠ, primárne susednými – percentuálne ako sa zvyšovali ceny. P. Bíro povedal, že každá krajina má inú situáciu, napr. v DE je tých registrácií niekoľko miliónov, takže objem príjmu a jeho rastu je odlišný. Nevie, čo sa mu podarí získať a aký obraz z toho budeme mať, ale pokúsi sa o to.

P. Jelenčiak sa ospravedlnil a odišiel zo zasadnutia komisie kvôli iným pracovným povinnostiam. Svoj hlas odovzdal p. Liškovi.

P. Liška uviedol, že zvyšovanie cien v iných ČŠ môže potencionálne poukázať na vývoj, ktorý môže podporiť zvyšovanie cien aj na Slovensku. SK-NIC v predchádzajúcej komunikácii s MIRRI uviedlo argumentáciu za opodstatnenie zvýšenia, ktorá však neobsahovala konkrétny prepočet.

P. Csaplár uviedol, že zvýšenie o 30 % nie je obhájiteľné. Každý musí presne vedieť aké náklady majú a aké zvýšenie príjmov potrebujú. Zvyšovanie ceny je negatívna vec, ktorá môže mať veľmi negatívny vplyv na verejnosť. Nedalo by sa niekde inde ušetriť, aby sa nemusela zvyšovať suma?

P. Liška ako protinávrh uviedol zvýšiť poplatok o polovicu navrhovanej sumy, s tým, že návrh na ďalšie zvýšenie, ak to bude relevantné, môže byť v budúcnosti opäť predmetom stretnutia Komisie. P. Bíro reagoval, že aj to je možnosť, ale je na zvážení či to je cesta. Išlo by tak teraz o zvýšenie o 1,5 €, avšak stále sa prikláňa k možnosti zvýšiť cenu na 1x. P. Liška sa priklonil k ním navrhovanej možnosti zvýšenia poplatku pre nové registrácie o 1,5 Eura. Môže sa stať, že inflácia a náklady na energie bude o rok vyššie, a zvýšenie o súčasný návrh zvýšiť poplatok o 3 eurá nemusí už o rok postačovať. Zároveň sa môže aj situácia zlepšiť, a drastické zvyšovanie už neskôr nebude potrebné. P. Bíro uviedol, že sú flexibilní a súhlasili by aj s možnosťou uvedenou p. Liškom.

V závere diskusie p. Liška požiadal o vypracovanie dodatočných podkladov SK-NIC týkajúcich sa aktuálnej situácie ohľadom vývoja cien registrácií v iných členských štátoch a p. Jombíka o vykonanie prieskumu názorov medzi registrátormi, týkajúceho sa možného

zvyšovania cien. Termín na zaslanie podkladov je do 12. októbra. Nasledovať bude ďalšie stretnutie komisie k úprave ročného poplatku za doménu .sk s hlasovaním.

4. Prehľad diania vo Vysokej skupine pre správu internetu (HLIG)

V rámci ďalšieho bodu informovala p. Žuborová o aktuálnom dianí v HLIG. Medzi najdôležitejšie legislatívne iniciatívy EK patrí návrh nariadenia týkajúci sa zvýšenia ochrany zemepisných označení Európskej únie pre víno, liehoviny a poľnohospodárske výrobky a systémoch kvality poľnohospodárskych výrobkov. Cieľom je vytvoriť transparentnú ochranu takýchto produktov a zvýšiť používanie zemepisných označení. Nariadenie zvyšuje ochranu produktov, internetu a DNS (napr. v čl. 34 sa venuje ochrane doménových mien, v čl. 35 ochrane proti zneužitiu doménových názvov, čl. 31 zakladá vznik výstražného systému v oblasti doménových mien, či čl. 55 ochranou doménových mien voči sprostredkovateľom služieb).

Ďalšia informácia sa týkala EU toolboxu proti falšovaniu, ktorého cieľom je vyjasniť si úlohy a opatrenia voči online/offline sprostredkovateľom služieb, vytvoriť posilnenú spoluprácu medzi rôznymi hráčmi, podporiť inovácie, rozvoj a využívanie nových technológií.

P. Žuborová tiež informovala o Deklarácii pre budúcnosť internetu - ide o spoločnú iniciatívu štátov (USA, Kanada, Austrália, EÚ, UK) ku ktorej sa pridalo viac ako 60 krajín ešte predtým, ako bola oficiálne zverejnená. Cieľom je propagácia bezpečného digitálneho prostredia. Obsahuje spoločnú víziu pre všetkých, ktorí sa k nej chcú pridať. Je to medzivládna deklarácia, ale víziou je, aby bola pre všetkých (aj iných aktérov, nielen štáty) a aby sa ktokoľvek kto je ochotný prijať tieto záväzky mohol k nej prihlásiť. Taktiež spomenula prípravu novej Globálnej digitálnej dohody, od ktorej sa očakáva, že „načrtne spoločné princípy otvorenej, bezplatnej a bezpečnej digitálnej budúcnosti pre všetkých“. Aktuálne prebieha diskusia na pôde OSN, ako je možné efektívne sa pripraviť na aktuálne výzvy a tiež diskusia týkajúca sa ich identifikácie. Globálna digitálna dohoda bude obsahovať viacero odporúčaní, ako sa vysporiadať s aktuálnymi problémami. Neexistuje však vopred daný text tejto dohody, preto je možné vstúpiť do procesu tvorby a ponúknuť svoju expertízu. Poslať vstupy je možné prostredníctvom dotazníka na stránke UN Tech Envoy.

P. Bíro vyjadril záujem, byť zapojený do pripomienkovania iniciatív a legislatívy, ktoré sa týkajú správy internetu a ktoré ukladajú nové povinnosti správcom domén resp. celému doménovému sektoru.

5. Rôzne

V rámci posledného bodu p. Búro informoval o aktuálnom vývoji v oblasti domény .sk. Vo februári boli na základe novely zákona vypnuté určité weby šíriace dezinformácie, na čo boli rôzne reakcie. SK-NIC eviduje tiež phishingové kampane zneužívajúce informácie ohľadom registrácie domén.

V máji 2022 sa uskutočnila 1 promo akcia, v auguste školili digitálnych koordinátorov v rámci základných a stredných škôl s cieľom zvýšiť ich povedomie o internete. V auguste bola prekročená hranica 450 000 registrovaných domén. Aktuálne ich je cez 452 000. Od 1.9.2022 do 15.10.2022 je otvorená výzva pre malé projekty, poprosil preto členov komisie o šírenie tejto výzvy. SK-NIC taktiež zorganizoval deň registrátorov počas ktorého prebehla diskusia o ich plánoch a požiadavkách na SK-NIC a o týždeň bude hostiť stretnutie pracovnej skupiny CENTR. Sú tiež partnermi ICANN v rámci technických školení internetu, pričom 29.9.2022 je plánované školenie k DNS resolverom. V októbri plánujú promo akciu zameranú na kybernetickú bezpečnosť a vzdelávacie videá v oblasti kybernetickej bezpečnosti (témy ako heslá, dezinfo a podobne). 18.10.2022 sa uskutoční verejná prezentácia projektov z poslednej veľkej výzvy. Ďalšia prezentácia výzvy bude asi v januári. Taktiež školila aj na Policajnej akadémii na tému internet.

Záver

P. Liška poďakoval za účasť na stretnutí a zhrnul, že komisia zasadne po 12. októbri znovu. Požiadala SK-NIC a p. Jombíka o zaslanie požadovaných podkladov do tohto času.

Zápisnicu vypracovala: Mgr. Lenka Žuborová, M.A.